

Izbori u Makedoniji:

VRPOLJENJE DEMOKRATIJE U RALJAMA VIŠESLOJNIH DRUŠTVENIH PODJELA

Republika Makedonija je nakon dva propala pokušaja konačno održala demokratske izbore 11. decembra 2016. Po svoj prilici, od 123 poslanika konzervativni slavenomakedonski Demokratska partija za nacionalno jedinstvo (VMRO DPMNE) imat će 51, a do sada opozicioni ljevičarski Socijaldemokratski savez Makedonije (SDSM) 49. Već sad je očito da se je ovo situacija u kojoj će ključne partije makedonskih Albanaca dobiti na ogromnom značaju kada se bude formirala vladajuća koalicija.

Iako su se mnogobrojne političke i sigurnosne afere u posljednjem periodu prvenstveno vezivale za uslovno rečeno slavenski dio makedonske političke scene, najnoviji izborni rezultati navode na zaključak da će najveći problem pri formiranju vladajuće koalicije biti identifikacija zajedničkog imenitelja sa političkim partijama s albanskim predznakom. Ovdje je otežavajuća okolnost činjenica da je došlo do bitne pluralizacije ovog dijela političke scene kada je prije dvije godine formiran opozicioni Pokret Besa, koji je uzeo veliki broj glasova makedonskih Albanaca upravo zbog kritikovanja dvije vodeće partije – Demokratska unija za integraciju (DUI) i Demokratska partija Albanaca (DPA).

Rezultati prema kojim je DUI osvojio 10, DPA dva, Alijansa za Albance tri, a Pokret BESA pet mjesta u Sobraanju, ukazuje na bitnu promjenu u odnosu na prethodni mandat, kada je DUI imao 17, a DPA osam mandata. Matematički, prostu većinu bi uz ili SDSM ili VMRO DPMNE mogle činiti makar dvije najjače političke partije s albanskim predznakom. Kada se time precizira fokus na DUI, koji je godinama bio s VMRO DPMNE u koaliciji, i novoformirani Pokret Besa, koji je od postanka iznimno kritički nastrojen prema DUI i DPA, dâ se nazrijeti da Makedoniju čeka veliki test iz političke kulture i dijaloga. Afrim Gaši, jedan od osnivača Bese, već je istakao da njihovi poslanici ne žele da sede za istim stolom sa DUI.

I dok u prvim danima nakon proglašenja rezultata izbora lider VMRO DPMNE i dugogodišnji premijer, Nikola Gruevski već najavljuje koaliciju sa dugogodišnjim partnerom DUI partijom, lider SDSM-a Zoran Zaev i predstavnici Pokreta BESA najavljuju prigovore Državnoj izbornoj komisiji (DIK) na tok izbornog procesa.

Makedonija, ovo čedo realpolitike s početka 20. vijeka, već dugo stagnira u procesu evropskih integracija. Posljednjih šest godina, Grčka im blokira pristupanje NATO savezu. Ova se država stalno suočava sa starim problemima, koji su se posljednjih jedanaest godina stigli bitno iskomplikovati. Društvo prolazi kroz dalju fragmentaciju uz potenciranje negativnog aspekta političkih i etničkih razlika. Usložnjava se malena politička scena ove države koja je domom tek za par miliona ljudi. Bilježi se veliki broj političkih afera i povremene međuetničke tenzije, poput prošlogodišnje u Kumanovu. Sve ovo konstantno dodaje sol na rane. Svima.

Istovremeno, rijetki se sjete upozoriti na veoma ranjivu geopolitičku poziciju zemlje kojoj moćan južni susjed Grčka osporava čak i ustavno ime. Nemoć Evropske unije da formira mehanizam koji bi spriječio da bilateralni sporovi zemalja članica postaju multilateralni sporovi koji upliću cijeli *sui generis*, u ovom ranjivom dijelu jugoistočke Evrope prijeti da ispostavi veliki račun. Multipliciranje ovakvog ponašanja kojem smo i ovih dana svjedoci i kada su u pitanju Srbija i Hrvatska sve jasnije ukazuje na zaključak da je u cijelom Procesu stabilizacije i pridruživanja struktura Evropske unije sve karte stavila na pridruživanje a stabilizacijski aspekt, ostavila na milost i nemilost apetitima i tumačenijma zemalja članica iz regiona. U slučaju slabljenja interesa Sjedinjenih Američkih Država i Evropske unije za dešavanjima na ovom dijelu Balkana, krizni potencijal ovog regiona bit će maksimiziran.

O VPI BH:

Vanjskopolitička inicijativa BH (VPI BH; www.vpi.ba) je domaća nevladina i neprofitna organizacija, osnovana 2004. godine u Sarajevu, posvećena promišljanju međunarodnih odnosa i euro-atlantskih integracijskih procesa BiH. Cilj VPI je, pružiti pomoć državnim institucijama pri otkrivanju slabosti i promociji vrijednosti prisutnih u tim procesima, radi povećavanja efikasnosti bh. Institucija u ispunjavanju predstojećih obaveza.
decembar, 2016.
